

Wstęp

Debata o meandrach bezpieczeństwa w pierwszej połowie 2022 roku została zdominowana przez analizy przebiegu i konsekwencji tzw. „operacji specjalnej” jaką prowadzi Rosja na obszarze Ukrainy. Oceny przebiegu tej agresji, reakcji Ukrainy oraz państw demokratycznych stały się przedmiotem rozważań wielu ekspertów, w tym i Autorów Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego. Mnogość opracowań i wypowiedzi oraz pewne status quo dotyczące form działań militarnych sprowadza obecne analizy do oceny formy działań taktycznych. Nie chcąc całkowicie pomijać tej problematyki zdecydowaliśmy się na publikację opracowania omawiającego w sposób całościowy formułę militarnej agresji na Ukrainę w kontekście założeń tzw. wojny nowej generacji w jej zmodyfikowanej w roku 2018 wersji (Daniel Kasprzycki). Tym niemniej kwestia rosyjskiej agresji na Ukrainę nie stała się wiodącym tematem numeru. Redakcja zdecydowała się na poruszenie tematów, które znalazły się nieco na uboczu obecnego nurtu debat o bezpieczeństwie ale wpływają one także na kształt ładu międzynarodowego. Uznaliśmy również za zasadne zastosowanie swojego spojrzenia chronologicznego, czyli prezentację poszczególnych procesów determinujących poziom bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym, regionalnym i krajowym w skali minimum dekady. W założeniu miało to pozwolić na wykazanie roli wpływu poszczególnych procesów na bieżącą sytuację polityczną.

Numer inauguruje opracowanie autorstwa dra Ryszarda Ficka poświęcone kwestii funkcjonowania państw niestabilnych (*The Fragile States as a Challenge to the Contemporary Global Architecture of International Security*). Autor koncentruje swe rozważania na temat nieco „zapomniany” w okresie wojny na obszarze Ukrainy, ale jakże istotny w konsekwencji jej przebiegu. Niszczenie upraw i blokada eksportu potencjalnie może doprowadzić do wybuchów buntu w państwach o niskim poziomie rozwoju i ograniczonych możliwościach zapewnienia własnemu społeczeństwu dostępu do żywności. Obszarem niestabilności może

stać się znaczna część kontynentu afrykańskiego, co uprawdopodobnia nową falę migracji do Europy, by wskazać tylko jedną z potencjalnych konsekwencji. Kolejny artykuł współautorstwa Piotra Ciach, Stanisława Kosmyński, Andrzeja Kozłowskiego i Ryszarda Machnikowskiego (*Aktywność w zakresie prewencji i deradykalizacji kontrterrorystycznej [CT/PCVE] w latach 2005–2020 w Belgii, Francji, Hiszpanii i Niderlandach*) ukazuje proces budowy systemu kontrterrorystycznego wobec nowej fali terroryzmu opartego na radykalizacji postaw środowisk skrajnych potencjalnie mogących posługiwać się terrorem jako środkiem oddziaływania na społeczeństwo. Dwa kolejne opracowania koncentrują się na prezentacji sytuacji za polską granicą wschodnią. Jak zaznaczono powyżej Daniel Kasprzycki jest autorem opracowania pt. *Konflikt zbrojny na Ukrainie w kontekście rosyjskiej koncepcji wojny nowej generacji*, natomiast Redakcja pragnie zwrócić uwagę na tekst licencjusza Aleksandra Kazaka (*Ruch Supraciu a rządy Aleksandra Łukaszenki – charakterystyka i metody działania*). Prezentuje on działania ugrupowań antyreżimowych na Białorusi, które są skierowane wobec przedstawicieli reżimu. Definiują się one jako współczesne oddziały partyzanckie o charakterze narodowowyzwoleńczym, co nie jest do końca zgodne z przyjętą definicją, ale oddaje to współczesną białoruską rzeczywistość.

Druga grupa artykułów odnosi się do Polski jako państwa funkcjonującego w określonym środowisku bezpieczeństwa i prowadzącego politykę ograniczania występujących zagrożeń. Do tej grupy zaliczyliśmy tekst Andrzeja Szczepańskiego odnoszący się do poczucia bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych w konsekwencji prowadzonej wobec nich polityki przez państwo polskie. Jest to swoiste odwrócenie podmiotu badań, jaki zazwyczaj się stosuje w prezentacji problematyki bezpieczeństwa kulturowego w Polsce. Badane jest raczej poczucie bezpieczeństwa etnicznych Polaków i efektywności polityki gwarantującej im poczucie bezpieczeństwa w tym zakresie. Podobne rozwiązanie zastosował Michał Paszkowski, prezentując nie tyle rolę terminala LNG w polskim systemie bezpieczeństwa energetycznego, co stosunek polskiego establishmentu politycznego do koncepcji jego budowy (*Partie polityczne w Polsce wobec projektu budowy terminalu regazyfikacyjnego nad Morzem Bałtyckim w latach 2001–2011*). Natomiast Agnieszka Warchoł zdecydowała się na krytyczną analizę prawnych i politycznych determinantów systemu dowodzenia i kierowania siłami zbrojnymi i jego komponentami (*Polski system kierowania i dowodzenia armią – aspekty polityczne i prawne*).

Bieżący numer kończy opracowanie nieco odbiegające tematycznie od całości numeru, ale ciekawe poznawczo. Jest to artykuł autorstwa Pawła i Piotra Przybytek pt. *'Ilustrowany Kuryer Codzienny' wobec problemów Wielkiej Brytanii w Irlandii, koloniach oraz dominiach i jej polityki względem Rosyjskiej Federacyjnej Republiki Radzieckiej i Polski w latach 1919-1921*. Świadomie nie prezentuję jego treści, licząc że sam tytuł sprowokuje Czytelników do jego pobrania, zapoznania się z jego treścią i refleksji nad sposobem prezentacji tematu.

W bieżącym numerze po raz kolejny musimy odnieść się do smutnej rzeczywistości, a mianowicie nieoczekiwanej śmierci Kolegi, dra hab., prof. UG. Tadeusza Dmochowskiego. Odszedł od nas ciepły, pełen humoru urokliwy gawędziarz zasłabłszy w swoim gabinecie Dziekana Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. To, że serce oddał tej Uczelni wiedzieli wszyscy, ale że także i życie – tego nie spodziewał się nikt. Tekst wspomnieniowy zamieścił prof. Andrzej Gąsiorowski długoletni Dyrektor Instytutu Politologii UG, w którym Tadeusz był nieprzerwanie zatrudniony i który współtworzył w latach 90. ubiegłego wieku.

Niezmiennie dziękujemy za nadesłane teksty i wyrozumiałość dla procesu recenzyjnego i wydawniczego. Naszym zadaniem jest dbałość o merytoryczną wartość tekstów, co uzyskujemy poprzez procedury recenzyjne. Zapraszamy do publikowania i zapoznawania się z pozycjami ukazującymi się w kolejnych numerach.

Piotr MICKIEWICZ
Redaktor Naczelny